

УДК 327(430:477)"2022/..."

DOI: <https://doi.org/10.17721/1728-2292.2025/2-61/144-150>

Роман КРИВОНОС, канд. політ. наук, доц.

ORCID ID: 0000-0002-0470-8167

e-mail: KryvonosRA@knu.ua,

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ, Україна

УКРАЇНА В ЗОВНІШНІЙ ПОЛІТИЦІ НІМЕЧЧИНИ ПІД ЧАС АКТИВНОЇ ФАЗИ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ

Вступ. У статті здійснено аналіз концептуальних засад та головних напрямів політики Німеччини щодо України під час активної фази російсько-української війни. Особливу увагу приділено допомозі Україні з боку ФРН у відбитті російської агресії.

Методи. Методика дослідження ґрунтується на поєднанні системного підходу, історичного та структурно-функціонального аналізу, компаративістики, а також аналітичного прогнозування.

Результати. Зроблено спробу наукового осмислення змін, які відбулися в німецькій зовнішній політиці під впливом переходу російсько-української війни в активну фазу та окупації Росією значних теренів на сході та півдні України, що зробило цей збройний конфлікт найпотужнішим у Європі з часів Другої світової війни. Здійснено порівняння політики щодо України німецьких урядів під проводом О. Шольца та Ф. Мерца. Розкрито еволюцію підходів Німеччини до широкомасштабної російської агресії проти України. Проаналізовано інструменти, форми і методи підтримки української держави Німеччиною.

Висновки. Показано, що гібридна російська агресія лише поступово була усвідомлена державами Заходу, у т. ч. Німеччиною, як безпосередня загроза для східного флангу ЄС і НАТО. Доведено, що в умовах російсько-української війни співпраця Німеччини з Україною стала важливим елементом зміцнення обороноздатності нашої держави та її інтеграції до європейських та євроатлантичних безпекових інституцій. Прогнозовано, що у перспективі головними завданнями двосторонніх відносин буде подальша інтеграція України в європейські структури, посилення військово-політичного співробітництва та спільна розробка нових безпекових ініціатив з використанням українського досвіду ведення сучасної війни.

Ключові слова: Федеративна Республіка Німеччина, Україна, Росія, російсько-українська війна, німецько-українські відносини, зовнішня політика, європейська система міжнародних відносин.

Вступ

Широкомасштабне російське вторгнення до України у лютому 2022 р. стало початком нового етапу в історії європейської регіональної та глобальної систем міжнародних відносин, змусивши практично всі держави євроатлантичного простору змінити свою зовнішню політику, здійснити перегляд своїх зовнішньополітичних і безпекових концепцій, напрацьовувати нові інструменти та засоби гарантування власної безпеки.

Важливим міжнародним актором в Європі залишається Федеративна Республіка Німеччина (ФРН), що є економічно найпотужнішою серед європейських держав та, як і решта країн цієї частини світу, змушена змінювати свою зовнішню політику й геоекономічні стратегії в умовах російської агресії.

Метою нашого дослідження є аналіз політики Німеччини щодо України в ході активної фази російсько-української війни. Тобто, йдеться про наукове осмислення змін, які відбулися в німецькій зовнішній політиці під впливом російської агресії проти України і, особливо, внаслідок переходу російсько-української війни в активну фазу та окупації Росією значних теренів на сході та півдні України, що зробило цей збройний конфлікт найпотужнішим у Європі з часів Другої світової війни. Особлива увага приділена допомозі Україні з боку ФРН у відбитті російської агресії.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Окремі аспекти досліджуваної нами проблематики знайшли відображення у працях українських дослідників С. Віднянського, А. Кудряченка, А. Мартинова, О. Подворної, В. Солошенко (Віднянський, & Мартинов, 2023; Кудряченко, & Солошенко, 2025; Подворна, 2022). Серед німецьких дослідників, слід зазначити праці Р. Вольфа (Wolf, 2024), Т. Бунде (Bunde, 2022; Bunde, 2025), А. Умланда (Umland, 2022). Дослідження змін у зовнішній політиці ФРН у ході російсько-української

війни здійснювали також учені з інших країн ЄС, зокрема фінські Т. Форсберг, Г. Патомакі (Forsberg, & Patomäki, 2023) та угорські аналітики А. Едл і Г. Шпек (Edl, & Speck, (2024).

Виділення невирішених раніше частин проблеми.

В опрацьованих нами дослідженнях зібрано потужний фактичний матеріал, що знайшов осмислення в рамках переважно конструктивістської парадигми в дослідженні міжнародних відносин. Проте, на наш погляд, еволюція німецько-українських взаємин під час активної фази російсько-української війни потребує подальшого теоретичного узагальнення під кутом з'ясування системних змін у глобальній системі та європейській підсистемі міжнародних відносин, спричинених реваншизмом Російської Федерації, що набув завершеного вияву в ході широкомасштабного російського вторгнення в Україну. У цьому контексті важливим є аналіз змін у німецькій зовнішній політиці від фактичного потурання російській агресії до активної її протидії.

Методи

В ході дослідження застосовувалися декілька загальнонаукових та спеціальних методів і підходів. Системний підхід дозволив виявити зміни в системі міжнародних відносин, спричинені російською агресією проти України. Історичний і структурно-функціональний аналіз дозволили з'ясувати зміни в політиці Німеччини щодо України в умовах активної фази російсько-української війни. Компаративістика дозволила порівняти зовнішньополітичні підходи німецьких урядів Олафа Шольца (2021–2025) та Фрідріха Мерца (із 2025). За допомогою методу прогнозування було зроблено спробу з'ясувати подальші напрями розвитку безпекової політики Німеччини в Європі та німецько-української співпраці.

Результати

У грудні 2021 р., очоливши вперше в німецькій історії трипартійну коаліцію соціал-демократів, лібералів та

© Кривонос Роман, 2025

зелених (т. зв. "коаліція-світлофор" від фарб символіки відповідних політичних партій), посаду канцлера Німеччини обійняв лідер Соціал-демократичної партії Німеччини (СДПН) Олаф Шольц.

Незабаром, сприйнявши виведення військ США та їхніх союзників із Афганістану як вияв слабкості "колективного Заходу", російський президент В. Путін 24 лютого 2022 р. здійснив широкомасштабне військово-вторгнення в Україну.

На початковому етапі широкомасштабного вторгнення пацифістське налаштоване німецьке політичне керівництво, недооцінивши здатність України і українського народу до спротиву російській агресії, обрало вичікувальну позицію. Німеччина відхиляла запити України на постачання зброї в зоні конфлікту, пояснюючи це заборонами, що діє з Другої світової війни, та оголосила, що її військова допомога обмежиться постачанням тільки 5 тис. захисних касок (Німеччина надасть..., 2022).

Лише коли стало зрозуміло, що російський "бліцкриг" провалився, Німеччина розпочала постачання Україні стрілецької зброї та систем ППО. Поступово ФРН стала третім за величиною постачальником зброї в Україну після США та Великої Британії (Nienaber, & Delfs, 2024). Нині німецька допомога включає постачання танків "Leopard 1A5", "Leopard 2A6", самохідних гаубиць "Panzerhaubitze 2000", "IRIS-T SLM" середньої та малої дальності з відповідними ракетами, зенітних установок "Gerard", броньованих машин "Dingo ATF", захищених від підриву на вибухових пристроях, пускових установок "Patriot" та іншого військового обладнання, що суттєво підвищило обороноздатність України (So hilft..., 2025). Німеччина є найпотужнішим постачальником нашої державі систем ППО, самохідної артилерії та бойових машин піхоти (БМП) (Кудряченко, & Солошенко, 2025).

Одним із ключових аспектів зовнішньої політики уряду О. Шольца стала концепція "Zeitenwende" – "зміни епохи". Цей термін німецький канцлер використав у своїй знаковій промові на екстремому засіданні бундестагу 27 лютого 2022 р. після вторгнення Росії в Україну, підкреслюючи необхідність перегляду підходів ФРН до міжнародної безпеки та співпраці ("A new era...", 2022; Deutscher Bundestag, 2022) і позначивши поворотний пункт у зовнішній та оборонній політиці Німеччини. Це дало старт прискореній модернізації німецьких збройних сил і здійсненню кроків до енергетичної незалежності від Росії.

За німецької участі під час зустрічі представників союзних держав 26 квітня 2022 р. було створено Контактну групу з питань оборони України, яка стала механізмом координації військової допомоги. Контактна група почала збиратися на авіабазі Рамштайн у Німеччині, звідки отримала назву "коаліція Рамштайн". До початку 2023 р. до складу групи увійшли 54 держави (Garamone, 2023). У такий спосіб за допомогою США, Великої Британії, Франції, Німеччини та більшості решти країн Північноатлантичного альянсу фактично було створено коаліцію зі стримування ревізіоністських прагнень Російської Федерації, хоча в документах Контактної групи цей термін не використовується.

Переломним моментом у постачанні німецької допомоги Україні стала вчинена російськими окупантами різанина в Бучі, перша серед подібних, про яку стало відомо у квітні 2022 р. Німеччина оголосила про додаткову допомогу Україні на суму понад 1 млрд євро (Writer, & L'Agence France-Presse, 2022). Хоча О. Шольц відхилив пропозиції інших членів уряду передати важку техніку, із цього часу поставки легких озброєнь стали

регулярними (Saxena, 2022). У червні 2022 р. О. Шольц разом із лідерами Франції та Італії відвідав Київ (Sauer, 2022). Результатом візиту стала підтримка провідними країнами Євросоюзу курсу України на вступ до ЄС.

Станом на березень 2025 р. Німеччина надала Україні військову допомогу на суму близько 28 млрд євро, що становить 37 % загальної європейської військової допомоги і 16 % – від усієї міжнародної підтримки (Богданьок, & Фрацивир, 2025). Німецькі оборонні компанії взяли активну участь у підтримці оборонного сектору та Збройних сил України. Це партнерство не лише посилило обороноздатність України, але й сприяло розвитку технологічної та промислової бази нашої держави, зміцнюючи її стійкість. За ініціативи Німеччини в березні 2024 р. у рамках ЄС було схвалено *Європейську оборонно-промислову стратегію*, яка передбачає тісне залучення України (В ЄС представили..., 2024).

Німеччина відіграє ключову роль у підготовці українських військових, надаючи їм можливість опанувати сучасні західні системи озброєння та тактики ведення бойових дій. Із січня 2023 р. українські військовослужбовці проходять інтенсивні тренування на базах Бундесверу, зокрема, навчаючись управлінню зенітно-ракетними комплексами "Patriot". Ці навчання включають тактичне керування станціями вогневого контролю, обслуговування пускових установок і технічне обслуговування систем озброєння (Luftwaffe bildet..., 2023).

Загалом, можна твердити, що співпраця між Україною й Німеччиною у військовій підготовці є важливим елементом зміцнення обороноздатності України та інтеграції її збройних сил до європейських та євроатлантичних структур безпеки.

Стрімкими були зміни в питаннях постачання до Німеччини російських енергоносіїв. Цьому сприяло те, що до урядової коаліції увійшла екологістська партія "Союз 90/Зелені", а її представниця Анналена Бербок очолила МЗС країни. Після десятиліть співпраці Німеччина припинила імпортувати російський газ і почала шукати нові джерела постачання, зокрема зріджений природний газ (LNG) зі США, Катару та інших країн (Benhold, 2022). Розпочалося будівництво нових LNG-терміналів і підписання контрактів на постачання газу. Одночасно Німеччина прискорила перехід на відновлювані джерела енергії, убачаючи в цьому не тільки спосіб гарантувати енергетичну безпеку, але й важливу складову боротьби із кліматичними змінами (Wrede, 2022).

У той же час Німеччина свідомо вивела з-під санкцій ЄС постачання енергоносіїв із РФ. Вона прагнула розрахувати свої санкційні кроки таким чином, щоб ударити по РФ, але зберегти у довгостроковій перспективі стійкість власної економіки (Сітнікова, 2022).

В умовах повномасштабної російсько-української війни Німеччина виділила значні фінансові ресурси для стабілізації економіки України й підтримки її відновлення. За даними українських джерел, загальний обсяг допомоги, наданої Німеччиною Україні з лютого 2022 до грудня 2024 р., становить понад 37 млрд євро, включаючи гуманітарну, фінансову та військову допомогу (Кравченко, 2024). За німецькими даними, загальна сума допомоги з боку ФРН сягає до 44 млрд євро (Кудряченко, & Солошенко, 2025). Ці зусилля мали і продовжують мати життєво важливе значення для того, щоб допомогти Україні підтримувати економічну стабільність і фінансувати основні функції уряду під час війни.

Німеччина надає потужну допомогу та підтримку переміщеним українцям. Станом на червень 2025 р. Німеччина прийняла приблизно 1,25 млн українських

біженців, що становить понад 27 % усіх українців, які виїхали до ЄС після початку повномасштабного вторгнення РФ. Це найбільший показник серед усіх країн Європейського Союзу (Гайдук, 2025). Уряд Німеччини тісно співпрацює з неурядовими й міжнародними організаціями, щоб забезпечити постраждалих від російської агресії їжею, водою, притулком і медичною допомогою. Крім того, Німеччина виділяє значні кошти на відновлення зруйнованих війною районів, зосередившись на відбудові інфраструктури та відновленні основних послуг.

Німеччина також відіграє важливу дипломатичну роль у згуртуванні міжнародної підтримки України. Це включає в себе підтримку санкцій проти Росії, підтримку заявки України на членство в ЄС, участь у міжнародних форумах для захисту суверенітету й територіальної цілісності України. За підтримки ФРН на Вільнюському саміті НАТО у липні 2023 р. було створено Раду Україна – НАТО (NATO-Ukraine Council, 2025), що засвідчило зміцнення політичних зв'язків та вищий ступінь інтеграції України до Альянсу. Саміт ухвалив рішення, що Україна стане членом Альянсу без попереднього *Плану дій щодо членства* (ПДЧ) (Membership Action Plan, 2001). Під час цього саміту Німеччина разом із іншими країнами "Групи семи" (у т. ч. тими, що не належать до НАТО) та Європейським Союзом також підписала *Спільну декларацію про підтримку України*, до якої в подальшому приєдналися 25 держав (тобто разом 32) (Спільна декларація..., 2023; Republic of Kosovo..., 2025).

Декларацією було закладено основу для мережі двосторонніх угод про гарантії безпеки України, що включає 27 держав (Україна вже..., 2025). Хоча більшість із цих угод мають переважно декларативний характер, *Угода про співробітництво у сфері безпеки та довгострокову підтримку*, укладена Україною у лютому 2024 р. з Німеччиною, закріплює підтримку з боку ФРН зусиль України "захистити себе, відновити територіальну цілісність у межах її міжнародно визнаних кордонів", зобов'язання надавати з цією метою "довгострокову військову підтримку", достатню для "стримування та захисту від майбутніх нападів і тиску", а також сприяння реформам, необхідним для вступу до Європейського Союзу (*Угода про співробітництво...*, 2024).

За підтримки ФРН під час зустрічі у форматі "Група семи" + Україна наприкінці вересня 2024 р. у Нью-Йорку понад 30 країн і Європейський Союз ухвалили *Спільну декларацію про підтримку відновлення та реконструкції України* (Спільна декларація..., 2024). *Декларація* передбачала всебічне сприяння відбудові України на її шляху до членства в ЄС, координацію підтримки через спеціально створену з цією метою Українську платформу донорів, а також надання до кінця 2024 р. додаткової фінансової підтримки на суму близько \$ 50 млрд коштом доходів від заморожених російських активів, частину з яких Україні дозволили використати на оборонні потреби (Лідери G7+..., 2024). Тим самим було відкрито шлях до фінансування військових витрат України в ході російсько-української війни за рахунок відсотків із заморожених російських авуарів у країнах Заходу.

Паралельно Німеччина продовжувала спроби переконати Російську Федерацію розпочати переговори з Україною. Зокрема, у листопаді 2024 р. О. Шольц у телефонній розмові закликав В. Путіна вивести війська та розпочати переговори про "справедливий і міцний мир", що викликало критику з українського боку (Selenskyj-Kritik..., 2024).

Після повернення до влади у США у січні 2025 р. Д. Трамп, що на початку своєї другої каденції прагнув порозуміння з Росією частково коштом України, європейські

держави, включаючи Німеччину і Францію, у лютому наполягли на своїй участі у майбутніх переговорах, підкреслюючи необхідність справедливих угод із гарантіями української безпеки та врахуванням українських інтересів для встановлення тривалого миру. У рамках цих зусиль Німеччина також виступила за розширення санкційного тиску на Росію і запропонувала додаткові механізми економічної та військової допомоги Україні.

За підтримки Німеччини на початку березня 2025 р. у ході саміту 18 держав у Лондоні було створено "Коаліцію охочих" – міжнародну ініціативу з метою консолідувати європейську підтримку України в умовах нестабільної політики США та підготувати передумови для довготривалого миру шляхом надання військової, фінансової та технічної допомоги Україні, підготовки до розгортання на українських теренах після припинення бойових дій миротворчих сил і розробки та впровадження інших заходів гарантування безпеки.

У подальшому міністри оборони європейських країн, включаючи Німеччину, зустрілися в Парижі для пошуку шляхів зміцнення європейської оборони й надання гарантій безпеки Україні на тлі зусиль США щодо покращення відносин з Росією. Під час зустрічі було розглянуто питання координації оборонної промисловості Європи, збільшення виробництва озброєння, а також створення нових програм військового навчання для українських збройних сил (Pineau..., 2025).

Німеччина підтвердила готовність підтримувати офіційний Київ у довгостроковій перспективі, зокрема через фінансування оборонних проєктів і розширення військової допомоги. Також було ухвалено рішення щодо поглиблення співпраці між країнами ЄС у сфері розвідки й кібербезпеки, що дозволить ефективніше протидіяти гібридним загрозам і можливим російським диверсіям на території Європи (Pineau..., 2025).

Після позачергових парламентських виборів 23 лютого 2025 р., у ході яких відносно перемого здобув правочасний блок Християнсько-демократичного і Християнського соціального союзів (ХДС/ХСС), а Соціал-демократична партія Німеччини (СДПН) зазнала історичної поразки, пропустивши вперед праву популістську "Альтернативу для Німеччини" і опинившись на третьому місці, у той час як ліберали з Вільної демократичної партії (ВДП) та ліві радикали із союзу Сари Вагенкнехт не змогли подолати п'ятивідсотковий бар'єр і не потрапили до бундестагу (Кудряченко, & Солошенко, 2025; Результати виборів..., 2025), у травні в ФРН було створено уряд "великої коаліції" християнських і соціал-демократів на чолі із Фрідрихом Мерцем.

У день перемоги на виборах Ф. Мерц виступив з публічними заявами про необхідність самостійного гарантування Європою своєї безпеки з огляду на політику, що проводить президент США Д. Трамп, який вдруге вступив на посаду місяцем раніше (Wintour, 2025).

Ще до виборів Ф. Мерц запропонував створити європейський оборонний союз, щоб зменшити залежність європейських держав, які належать до НАТО, від США в безпековій сфері. Причому, його план передбачає, що складовою частиною такого союзу могла б стати ядерна співпраця Франції та Великої Британії (Alipour, & Bourgey-Gonse, 2025; Lunday, 2025). Цей план Ф. Мерца свідчить про революційну зміну підходів Німеччини за його уряду до проблематики національної безпеки, адже з часу створення у 1949 р. ФРН звикла покладатися у військових питаннях на підтримку Сполучених Штатів, розглядаючи збройний спротив Бундесверу як чинник, що у випадку нападу з боку

раніше СРСР, а нині Російської Федерації, має лише допомогти Німецькій державі протриматися до втручання потужного американського союзника.

Позиція Ф. Мерца щодо російської агресії є значно сприятливішою для України порівняно з підходом О. Шольца. Важливо, що Ф. Мерц із самого початку критикував будівництво газогону "Північний потік-2" (Merz stellt..., 2018). Очоливши ХДС 2021 р., Ф. Мерц постійно вимагав збільшення військової допомоги Україні (Von der Burchard, 2022) та, зокрема, критикував канцлера О. Шольца за відмову надати їй німецькі крилаті ракети великої дальності "Taurus" ("Taurus-Lieferung...", 2024). Правда, на його думку, ракети могли б бути надані тільки у випадку, якщо Росія або В. Путін не підкоряться заклику Німеччини та інших європейських держав припинити атаки на цивільну інфраструктуру в Україні, і за умови, що Франція та Велика Британія, зі свого боку, теж скасують обмеження на дію зброї, яку вони постачають Україні (Merz würde "Taurus"..., 2024).

Після початку широкомасштабного російського вторгнення в Україну Ф. Мерц відвідав українську столицю відразу після вигнання російських агресорів із Київської та Чернігівської областей у травні 2022 р., випередивши канцлера О. Шольца (який відвідав Київ разом із французьким президентом Е. Макроном та італійським прем'єром М. Драгі у червні 2022 р.). Саме візит до Києва дозволив Ф. Мерцу перехопити в рожево-жовто-зеленої урядової коаліції ініціативу з українського питання та посилити позиції як провідного кандидата на посаду федерального канцлера (Von der Burchard, 2022).

Відразу після призначення, 7 травня 2025 р. Ф. Мерц вирушив у свою першу закордонну поїздку на посаді канцлера до Парижу, не порушуючи неформальної традиції, що склалася у німецьких канцлерів із 1970-х рр. У ході зустрічей із французьким президентом Е. Макроном Ф. Мерц закликав до посилення двостороннього співробітництва в оборонній політиці. Крім того, обидва оголосили, що хочуть відновити активність тристоронньої співпраці з Польщею у рамках Веймарського трикутника. Того самого дня у Варшаві Ф. Мерц зустрівся із прем'єр-міністром Дональдом Туском (Merz: Mehr Kooperation..., 2025).

Далі, 10 травня 2025 р. Ф. Мерц разом із французьким президентом Е. Макроном, британським прем'єром К. Стармером та польським прем'єром Д. Туском прибули до Києва, де провели спільні переговори з українським президентом В. Зеленським, до яких приєдналися прем'єр-міністри Італії Джорджія Мелоні та Канади Марк Карні, а також президент Європейської комісії Урсула фон дер Ляєн і генеральний секретар НАТО Марк Рютте. У ході зустрічі, яку, на нашу думку, через склад учасників можна охарактеризувати як міжнародну конференцію, західні лідери погодилися закликати до 30-денного припинення вогню. Спільно вони провели телефонну розмову з президентом США Д. Трампом, переконуючи його продовжити допомогу Україні. Проте, оскільки в подальшому санкційний тиск ані з боку США, ані з боку решти держав-учасниць не був застосований, В. Путін відмовився від запропонованого перемир'я, продовживши військові дії проти України.

Проте зауважимо, що досягнені в Києві результати були ширшими, ніж питання перемир'я. На Європейському форумі, організованому теле- і радіокомпанією "Westdeutscher Rundfunk" (WDR) у Берліні у травні 2025 р., Ф. Мерц оголосив, що Велика Британія, Франція та Німеччина чи США більше не обмежують

дозволені дальності для зброї, що постачається Україні (Merz: Kiew kann..., 2025). А далі в німецьких засобах масової інформації (ЗМІ) з'явилися повідомлення, що уряд ФРН не має наміру в майбутньому оприлюднювати будь-яку точну інформацію про те, які системи озброєнь він поставить Україні (Німеччина готується..., 2025).

У подальшому держави-учасниці київської зустрічі, і серед них – Німеччина, оголосили про надання пакетів допомоги Україні, включно з військовою складовою. Зокрема, у ході візиту до Києва міністра оборони ФРН Бориса Пісторіуса наприкінці травня 2025 р. Україна підписала із німецькою компанією Diehl Defence контракт на суму 2,2 млрд євро на виробництво систем "IRIS-T" і ракет до них (Німеччина готується..., 2025). Канцлер Німеччини Ф. Мерц, у свою чергу, заявив, що його країна також фінансуватиме виробництво українських далекобійних систем і розширюватиме двосторонню військово-промислову співпрацю (Німеччина готується..., 2025).

На Гаазькому саміті НАТО наприкінці червня 2025 р. за підтримки Німеччини було ухвалено рішення про необхідність поступового до 2035 р. підвищення державами НАТО щорічних витрат на потреби оборони й безпеки із 2 до 5 % ВВП (3,5 % – на прямі військові потреби, а ще 1,5 % можуть бути використані непрямим чином), оскільки Росія залишається "єдиною довготривалою загрозою" Альянсу (Gray, & Siebold, 2025). Було підтверджено незмінність зобов'язань держав НАТО надавати підтримку Україні, причому жертви на українську оборону та внески в її військову промисловість будуть включені до їхніх оборонних витрат (Gray, & Siebold, 2025). Тим самим було започатковано на рівні блоку практичний фінансовий механізм довгострокової підтримки України в умовах російсько-української війни.

Дискусія і висновки

Російська агресія проти України лише поступово була усвідомлена державами Заходу, у т.ч. Німеччиною, як безпосередня загроза для східного флангу ЄС та НАТО. Тільки після початку широкомасштабної російсько-української війни у 2022 р., і то не відразу, держави НАТО зрозуміли, що йдеться не просто про спробу росіян, окупувавши Україну, встановити в ній проросійський уряд, а про військові дії, які у випадку перемоги в Україні будуть перенесені до інших європейських держав пострадянського простору та колишньої зони впливу Радянського Союзу в часи "холодної війни".

Європейський Союз за останні роки показав здатність консолідувати зусилля у питаннях безпеки. Складовими цього стало збільшення фінансування європейської оборонної галузі, спільний підхід до санкцій проти Росії. Однак продовжують зберігатися розбіжності щодо рівня підтримки санкційної політики і відповідних дій. Держави Євросоюзу відрізняються у поглядах на застосування активних заходів проти Росії.

Німеччина є найбільшою і найвпливовішою економікою Європейського Союзу, тому вона, безперечно, може взяти на себе роль ініціатора координаційних та оборонних зусиль. Водночас, внутрішня політика й історичні обмеження країни (історична відповідальність за дві світові війни і прагнення уникати конфліктів із сусідами) стримують її зовнішньополітичну активність.

Німеччина активно сприяє політиці стримування та санкціям, але через історичні причини вона нерідко прагне до діалогу з РФ та зменшення напруженості. Водночас, вона бере участь у співпраці в рамках НАТО і ЄС щодо підвищення спільної обороноздатності.

Німеччина взяла на себе ініціативу очільника зусиль країн ЄС із питання припинення російської агресії. Важливу роль у зміні на користь України політики ФРН та інших держав щодо російсько-української війни відіграли зусилля української дипломатії та нові інструменти зовнішньополітичної діяльності, використані при цьому. Ключовим стало звернення в пошуку допомоги не лише до урядів держав політичного Заходу, але й до їхньої громадськості. Для цього використовувалися сучасні інформаційні технології: телемови, електронні засоби масової інформації, соціальні мережі тощо. Завдяки цьому російсько-українська війна стала не лише найпотужнішим збройним конфліктом у Європі з часів Другої світової війни, але й першою в історії війною, інформація про яку доносилася в режимі реального часу.

В умовах широкомасштабного російського вторгнення співпраця Німеччини з Україною є важливим елементом зміцнення української обороноздатності.

Політика уряду Ф. Мерца стосовно російської агресії проти України поки залишається не до кінця сформованою, адже він тільки починає реалізовувати свою політичну стратегію. Вона включає подальшу військову й фінансову допомогу Україні в її спротиві російській агресії; посилення санкцій щодо Російської Федерації; підтримку дипломатичних зусиль для досягнення миру; зміцнення європейської єдності з питань підтримки України; посилення оборонної політики НАТО, зокрема через зміцнення східного флангу Альянсу та активнішу роль Німеччини у спільній європейській обороні.

Джерела фінансування. Це дослідження не отримало жодного гранту від фінансової установи в державному, комерційному або некомерційному секторах.

Список використаних джерел

- Богданьок, О., & Фрацивир, А. (2025, 6 березня). *28 мільярдів євро на оборону: як Німеччина підтримує Україну*. Суспільне. Новини. <https://suspline.media/964411-umerov-okresliv-obsagi-vijskovoi-dopomogi-fm-ukraini/>
- В ЄС представили першу стратегію оборонної промисловості з тисним залученням України (2024, 5 березня). *Європейська правда*. <https://www.eurointegration.com.ua/news/2024/03/5/7181074/>
- Гаазький саміт НАТО: міг стати провалом, але приніс Україні несподівані позитиви. (2025, 26 липня). *Укрінформ*. <https://www.ukrinform.ua/rubric-factcheck/4007395-vid-polsi-do-izrailu-kudi-dali-stupit-nogarojskogo-soldata.html>
- Гайдук, Ю. (2025, 3 червня). *Скільки українців перебуває у Німеччині у 2025 році: актуальні дані*. Факти. <https://fakty.com.ua/ua/svit/20250603-skilky-ukrayincziv-perebuvaе-u-nimechchini-u-2025-roczii-aktualni-dani/>
- Віднянський, С., & Мартинов, А. (2023). *Російсько-українська війна та міжнародне співтовариство*. Інститут історії НАН України. http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?C21COM=2&I21DBN=ELIB&P21DBN=E_LIB&Image_file_name=book/0017516.pdf&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=0
- Кравченко, С. (2024, 11 грудня). *Німеччина виділила Україні допомогу на €37 млрд – найбільше серед країн ЄС*. Espresso.tv. <https://espresso.tv/svit-naybilshе-sered-krain-es-nimechchina-vidilila-ukraini-dopomogu-na-37-mlrd>
- Кудряченко, А. І., & Солошенко, В. В. (2025). *Політичні наслідки дострокових парламентських виборів у ФРН 23 лютого 2025 року*. ДУ Інститут всевітньої історії НАН України. <https://ivinas.gov.ua/publikatsiji/statti/politychni-naslidky-dostrokovykh-parlamentskykh-vyboriv-u-fm-23-liutoho-2025-roku.html>
- Лідери G7+ ухвалили декларацію щодо відновлення й відбудови України. (2024, 25 вересня). *Укрінформ*. <https://www.ukrinform.ua/rubric-vidbudova/3909680-lideri-g7-uhvalili-deklaraciю-sodo-vidnovlennya-j-vidbudovi-ukraini.html>
- Німеччина готується до запуску виробництва зброї в Україні (2025, 30 червня). *Gazeta.ua*. https://gazeta.ua/articles/world-life/_nimechchina-gotuyetsya-do-zapusku-virobnictva-zbroyi-v-ukrayini/1222730
- Німеччина надасть Україні зброю. (2022, 26 лютого). *Voice of America*. <https://web.archive.org/web/20220307180412/https://ukrainian.voanews.com/a/6460734.html>
- Подворна, О. (2022). Російсько-українська війна як фактор трансформації зовнішньої та безпекової політики ФРН. *Історико-політичні проблеми сучасного світу*, 46 (с. 22–34). Чернівецький національний університет. <https://mhpi.chnu.edu.ua/mhpi/article/download/89/80>

- Результати виборів, розподіл місць у Бундестазі: інфографіка. (2025). *Deutsche Welle*, 24 Februar. <https://p.dw.com/p/4qwWN>
- Республіка Косово приєдналася до Декларації G7 про підтримку України. (2025, 17 серпня). *Укрінформ*. <https://www.ukrinform.ua/rubric-politics/3751035-respublika-kosovo-priednalasa-do-deklaracii-g7-pro-pidtrimku-ukraini.html>
- Сітнікова, І. (2022, 7 березня). *Європа свідомо вивела постачання енергоносіїв з рф з-під санкцій – канцлер Німеччини Шольц*. Громадське. <https://hromadske.ua/posts/yevropa-svidomo-vivela-postachannya-energonosiyiv-z-rf-z-pid-sankcij-kancler-nimechchini-sholc>
- Спільна декларація про підтримку відновлення та реконструкції України. (2024, 26 вересня). *Президент України. Офіційне інтернет-представництво*. <https://www.president.gov.ua/news/spilna-deklaraciya-pro-pidtrimku-vidnovlennya-ta-rekonstrukciю-93521>
- Спільна декларація про підтримку України. (2023, 17 липня). *Міністерство закордонних справ України*. <https://mfa.gov.ua/pitannya-mizhnarodnoi-bezpeki/spilna-deklaraciya-pro-pidtrimku-ukrayini>
- Угода про співробітництво у сфері безпеки та довгострокову підтримку між Україною та Федеративною Республікою Німеччина. (2024, 16 лютого). *Президент України. Офіційне інтернет-представництво*. <https://www.president.gov.ua/news/ugoda-pro-spirobitnictvo-u-sferi-bezpeki-ta-dovgostrokovu-p-88985>
- Україна вже має 28 двосторонніх безпечових угод з партнерами, на їх основі треба створити систему гарантій безпеки для миру в Україні і Європі – Зеленський. (2025, 24 лютого). *Interfax-Україна*. <https://interfax.com.ua/news/general/1050480.html>
- Alipour, N., & Bourgerie-Gonse, Th. (2025 February 21). *Merz considers extension of French, British nuclear umbrella to Germany*. Euractiv. <https://www.euractiv.com/section/politics/news/merz-considers-extension-of-french-british-nuclear-umbrella-to-germany/>
- "A new era": Germany rewrites its defense, foreign policies" (2022 February 27). *France 24*. <https://www.france24.com/en/live-news/20220227-a-new-era-germany-rewrites-its-defence-foreign-policies>
- Bennhold, K. (2022). *The End of the (Pipe)line? Germany Scrambles to Wean Itself Off Russian Gas*. The New York Times. April 6. <https://www.nytimes.com/2022/04/06/world/europe/germany-gas-russia-ukraine.html>
- Bunde, T. (2022). Lessons (to be) learned? Germany's Zeitenwende and European security after the Russian invasion of Ukraine. *Contemporary Security Policy*, 43(3). <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/13523260.2022.2092820>
- Bunde, T. (2025 January 16). Zeitenwende as a foreign policy identity crisis: Germany and the travails of adaptation after Russia's invasion of Ukraine. *The British Journal of Politics and International Relations*. <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/13691481241311568>
- Bundeskanzler Merz und Ministerpräsident Tusk sprechen über bilaterale Beziehungen und europäische Migrationspolitik. (2025, Mai 7). *Deutschlandfunk*. <https://www.deutschlandfunk.de/bundeskanzler-merz-und-ministerpraesident-tusk-sprechen-ueber-bilaterale-beziehungen-und-europaeisch-100.html>
- Deutscher Bundestag. (2022 Februar 27). *Plenarprotokoll. 20. Wahlperiode. 19. Sitzung, 1349–1355*. <https://dserver.bundestag.de/btp/20/2019.pdf#P.1364>
- Edl, A., & Speck, G. (2024). Germany's Space Activity: Balancing Security Needs and the Opportunities of New Space. In B. Bartóki-Gönszy, & G. Sulzok (Eds.), *The New Space Age – Legal and Policy Perspectives* (pp. 637–680). Ludovika University Press. DOI: https://doi.org/10.36250/01208_24
- Forsberg, T., & Patomäki, H. (2023). Looking at the war in Ukraine and ways it could end from a global perspective. *Globalizations*, 20(7), 1180–1186. <https://www.tandfonline.com/doi/epdf/10.1080/14747731.2023.2231216?neAccess=true>
- Forsberg, T., & Patomäki, H. (2023). *Debating the war in Ukraine. Counterfactual histories and possible futures*. Routledge.
- Garamone, J. (2023 February 14.). Austin: Contact Group Continues Stand with Ukrainian People. *U.S. Department of Defense News*. <https://www.defense.gov/News/News-Stories/Article/Article/3298311/austin-contact-group-continues-stand-with-ukrainian-people/>
- Gray, A., & Siebold, S. (2025, June 23). *Hague NATO summit aims to focus on Trump's spending goal but Iran looms large*. Reuters. <https://www.reuters.com/business/aerospace-defense/hague-nato-summit-aims-focus-trumps-spending-goal-iran-looms-large-2025-06-23/>
- Irish, J. (2025, February 13). *European powers demand seat at table in Ukraine talks*. Reuters. <https://www.reuters.com/world/europe/germany-uk-eu-others-pledge-work-with-us-ukraines-future-2025-02-12/>
- Kather, T. (2025, Juli). „Es geht um den Kampf für die Freiheit Europas, den die Ukraine führt“. Redaktion der Bundeswehr, 4. <https://www.bundeswehr.de/de/meldungen/nachgefragt-krise-krieg-konflikte>
- Kiselyova, M. (2017 August 12). *Russia nominates German ex-chancellor Schroeder to Rosneft board*. Reuters. <https://www.reuters.com/article/us-russia-rosneft-board-idUSKBN1AS0FS>
- Luftwaffe bildet ukrainische Soldaten an Patriot Phased Array Tracking Radar to Intercept on Target aus (2023 Februar). *Redaktion der Bundeswehr*, 15. <https://www.bundeswehr.de/de/organisation/luftwaffe/aktuelles/luftwaffe-bildet-ukrainische-soldaten-an-patriot-phased-array-tracking-radar-to-intercept-on-target-aus-5584114>
- Lunday, Ch. (2025, February 21). Europe should brace for politico to end NATO protection, Germany's Merz warns". *Politico*. <https://www.politico.eu/article/europe-brace-us-trump-end-nato-germany-friedrich-merz-election/>

Membership Action Plan. (2001). NATO. https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_37356.htm

Merz: Kiew kann mit westlichen Waffen in Russland angreifen. (2025, Mai). *N-TV Nachrichtenfernsehen*, 26. <https://www.n-tv.de/politik/Merz-Kiew-kann-mit-westlichen-Waffen-in-Russland-angreifen-article25794255.html>

Merz: Mehr Kooperation mit Frankreich in Verteidigungspolitik. (2025, Mai 7). *Bayerischer Rundfunk* 24. <https://www.br.de/nachrichten/deutschland-welt/merz-mehr-kooperation-mit-frankreich-in-verteidigungspolitik,UkVeMKr>

Merz stellt Bau von Nord Stream 2 in Frage. (2018). *Zeitung für kommunale Wirtschaft*. 3. Dezember. <https://www.zfk.de/politik/deutschland/artikel/ebfc2af73d56a2a23e76480df91817fd/merz-stellt-bau-von-nord-stream-2-in-frage-2018-12-03/>

Merz würde "Taurus" liefern – aber "nicht einfach so". (2024). *ARD 1 Tagesschau*, 14. Oktober. <https://www.tagesschau.de/inland/merz-taurus-miosga-100.html>

NATO-Ukraine Council. (2025). NATO, March 07. https://www.nato.int/cps/uk/natohq/topics_217652.htm?selectedLocale=en

Nienaber, M., & Delfs, A. (2024, September 4). *Scholz Touts Major Order for Air-Defense Systems for Ukraine*. Bloomberg. <https://www.bloomberg.com/news/articles/2024-09-04/scholz-touts-major-order-for-air-defense-systems-for-ukraine>

North Atlantic Treaty. Washington D.C. 4 April 1949. (2023, October 19). *NAT*. https://www.nato.int/cps/en/natohq/official_texts_17120.htm?selectedLocale=en

Pineau, E. (2025, March 13). EU needs joint approach to defense procurement, Germany's Pistorius says. *Reuters*. <https://www.reuters.com/world/europe/european-defence-ministers-meet-paris-discuss-ukraine-rearmament-2025-03-12/>

Sauer, P. (2022, June 16). Scholz, Macron and Draghi vow support for Ukraine's EU bid on Kyiv visit. *The Guardian*. <https://www.theguardian.com/world/2022/jun/16/kyiv-ukraine-olaf-scholz-emmanuel-macron-mario-draghi-russia-war>

Saxena, A. (2022, April 8). German Chancellor slammed over delay in sending high-end tanks. *Express.co.uk*. <https://www.express.co.uk/news/world/1593024/Olaf-Scholz-germany-tanks-ukraine-russia-ont>

Selenskyj-Kritik: Büchse der Pandora geöffnet. (2024, November 16). *ZDF Heute*. <https://www.zdfheute.de/politik/ausland/selenskyj-kritik-scholz-ukraine-krieg-russland-100.html>

So hilft Deutschland der Ukraine im Abwehrkampf. (2025 Februar 24). *Bundesministerium für Verteidigung*. <https://www.bmvg.de/de/themen/sicherheitspolitik/zeitenwende/so-hilft-deutschland-der-ukraine-im-abwehrkampf>

"Taurus-Lieferung abgelehnt: Merz kritisiert Scholz 'Zeitenwende'". (2024, Februar 22). *Frankfurter Allgemeine Zeitung*. <https://www.faz.net/aktuell/politik/inland/taurus-lieferung-abgelehnt-merz-kritisiert-scholz-zeitenwende-19537190.html>

Umland, A. (2022, Dezember 25). Wie der Westen der Ukraine helfen kann. *Institut für den Donauraum und Mitteleuropa (IDM)*. <https://www.idm.at/wie-der-westen-der-ukraine-helfen-kann/>

Von der Burchard, H. (2022, May 6). "Merz on the march: German opposition chief plays Ukraine card before elections". *Politico Europe*. <https://www.politico.eu/article/germany-opposition-leader-friedrich-merz-attacks-government-from-the-sleeping-coach-ukraine/>

Wintour, P. (2025 February 24). Merz strikes urgent tone in calling for more European independence from US. *The Guardian*. <https://www.theguardian.com/world/2025/feb/24/friedrich-merz-germany-europe-independence-from-us>

Wolf, R. (2024). Bange Selbstbehauptung oder aggressiver Expansionismus? Aktuelle Erklärungsangebote für Russlands Außenpolitik. *Politische Vierteljahresschrift*, 65(3), 627–631. <https://link.springer.com/article/10.1007/s11615-024-00537-y>

Wrede, I. (2022). Does Germany really need LNG terminals? *Deutsche Welle*, March 3. <https://www.dw.com/en/does-germany-really-need-lng-terminals/a-61005220>

Writer, S., & *L'Agence France-Presse* (2022, April 17.). Germany to Provide Over 1 Billion Euros' Military Aid to Ukraine. *The Defense Post*. <https://thedefensepost.com/2022/04/17/germany-military-aid-ukraine/amp/>

References

Agreement on Security Cooperation and Long-Term Support between Ukraine and the Federal Republic of Germany. (2024). *President of Ukraine. Official Internet Representation*, February 16 [in Ukrainian]. <https://www.president.gov.ua/news/ugoda-pro-spivrobitnictvo-u-sferi-bezpeki-ta-dovgostrokovu-p-88985>

Alipour, N., & Bourgerly-Gonse, Th. (2025 February 21). *Merz considers extension of French, British nuclear umbrella to Germany*. Euractiv. <https://www.euractiv.com/section/politics/news/merz-considers-extension-of-french-british-nuclear-umbrella-to-germany/>

"A new era": Germany rewrites its defense, foreign policies" (2022 February 27). *France 24*. <https://www.france24.com/en/live-news/20220227-a-new-era-germany-rewrites-its-defence-foreign-policies>

Bennhold, K. (2022). *The End of the (Pipe)line? Germany Scrambles to Wean Itself Off Russian Gas*. The New York Times. April 6. <https://www.nytimes.com/2022/04/06/world/europe/germany-gas-russia-ukraine.html>

Bunde, T. (2022). Lessons (to be) learned? Germany's Zeitenwende and European security after the Russian invasion of Ukraine. *Contemporary Security Policy*, 43(3). <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/13523260.2022.2092820>

Bunde, T. (2025 January 16). Zeitenwende as a foreign policy identity crisis: Germany and the travails of adaptation after Russia's invasion of Ukraine. *The British Journal of Politics and International Relations*. <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/13691481241311568>

Bundeskanzler Merz und Ministerpräsident Tusk sprechen über bilaterale Beziehungen und europäische Migrationspolitik. (2025, Mai 7). *Deutschlandfunk*. <https://www.deutschlandfunk.de/bundeskanzler-merz-und-ministerpraesident-tusk-sprechen-ueber-bilaterale-beziehungen-und-europaeisch-100.html>

Deutscher Bundestag. (2022 Februar 27). *Plenarprotokoll*. 20. Wahlperiode. 19. Sitzung, 1349–1355. <https://dserver.bundestag.de/btp/20/20019.pdf#P.1364>

Edl, A., & Speck, G. (2024). Germany's Space Activity: Balancing Security Needs and the Opportunities of New Space. In B. Bartóki-Gönszy, & G. Sulzok (Eds.), *The New Space Age – Legal and Policy Perspectives* (pp. 637–680). Ludovika University Press. DOI: https://doi.org/10.36250/01208_24

Forsberg, T., & Patomäki, H. (2023). Looking at the war in Ukraine and ways it could end from a global perspective. *Globalizations*, 20(7), 1180–1186. <https://www.tandfonline.com/doi/epdf/10.1080/14747731.2023.2231216?needAccess=true>

Forsberg, T., & Patomäki, H. (2023). *Debating the war in Ukraine. Counterfactual histories and possible futures*. Routledge.

Garamone, J. (2023 February 14.). Austin: Contact Group Continues Stand with Ukrainian People. *U.S. Department of Defense News*. <https://www.defense.gov/News/News-Stories/Article/Article/3298311/austin-contact-group-continues-stand-with-ukrainian-people/>

Gray, A., & Siebold, S. (2025, June 23). *Hague NATO summit aims to focus on Trump's spending goal but Iran looms large*. Reuters. <https://www.reuters.com/business/aerospace-defense/hague-nato-summit-aims-focus-trumps-spending-goal-iran-looms-large-2025-06-23/>

Irish, J. (2025, February 13). *European powers demand seat at table in Ukraine talks*. Reuters. <https://www.reuters.com/world/europe/germany-uk-eu-others-pledge-work-with-us-ukraines-future-2025-02-12/>

Kather, T. (2025, Juli). "Es geht um den Kampf für die Freiheit Europas, den die Ukraine führt". *Redaktion der Bundeswehr*, 4. <https://www.bundeswehr.de/de/meldungen/nachgefragt-krise-krieg-konflikte>

Kiselyova, M. (2017 August 12). *Russia nominates German ex-chancellor Schroeder to Rosneft board*. Reuters. <https://www.reuters.com/article/us-russia-rosneft-board-idUSKBN1A50FS>

Luftwaffe bildet ukrainische Soldaten an Patriot Phased Array Radar Tracking Radar to Intercept on Target aus (2023 Februar). *Redaktion der Bundeswehr*, 15. <https://www.bundeswehr.de/de/organisation/luftwaffe/aktuelles/luftwaffe-bildet-ukrainische-soldaten-an-patriot-aus-5584114>

Lunday, Ch. (2025, February 21). Europe should brace for Trump to end NATO protection, Germany's Merz warns". *Politico*. <https://www.politico.eu/article/europe-brace-us-trump-end-nato-germany-friedrich-merz-election/>

Membership Action Plan. (2001). NATO. https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_37356.htm

Merz: Kiew kann mit westlichen Waffen in Russland angreifen. (2025, Mai). *N-TV Nachrichtenfernsehen*, 26. <https://www.n-tv.de/politik/Merz-Kiew-kann-mit-westlichen-Waffen-in-Russland-angreifen-article25794255.html>

Merz: Mehr Kooperation mit Frankreich in Verteidigungspolitik. (2025, Mai 7). *Bayerischer Rundfunk* 24. <https://www.br.de/nachrichten/deutschland-welt/merz-mehr-kooperation-mit-frankreich-in-verteidigungspolitik,UkVeMKr>

Merz stellt Bau von Nord Stream 2 in Frage. (2018). *Zeitung für kommunale Wirtschaft*. 3. Dezember. <https://www.zfk.de/politik/deutschland/artikel/ebfc2af73d56a2a23e76480df91817fd/merz-stellt-bau-von-nord-stream-2-in-frage-2018-12-03/>

Merz würde "Taurus" liefern – aber "nicht einfach so". (2024). *ARD 1 Tagesschau*, 14. Oktober. <https://www.tagesschau.de/inland/merz-taurus-miosga-100.html>

NATO-Ukraine Council. (2025). NATO, March 07. https://www.nato.int/cps/uk/natohq/topics_217652.htm?selectedLocale=en

Nienaber, M., & Delfs, A. (2024, September 4). *Scholz Touts Major Order for Air-Defense Systems for Ukraine*. Bloomberg. <https://www.bloomberg.com/news/articles/2024-09-04/scholz-touts-major-order-for-air-defense-systems-for-ukraine>

North Atlantic Treaty. Washington D.C. 4 April 1949. (2023, October 19). *NAT*. https://www.nato.int/cps/en/natohq/official_texts_17120.htm?selectedLocale=en

Pineau, E. (2025, March 13). EU needs joint approach to defense procurement, Germany's Pistorius says. *Reuters*. <https://www.reuters.com/world/europe/european-defence-ministers-meet-paris-discuss-ukraine-rearmament-2025-03-12/>

Sauer, P. (2022, June 16). Scholz, Macron and Draghi vow support for Ukraine's EU bid on Kyiv visit. *The Guardian*. <https://www.theguardian.com/world/2022/jun/16/kyiv-ukraine-olaf-scholz-emmanuel-macron-mario-draghi-russia-war>

Saxena, A. (2022, April 8). German Chancellor slammed over delay in sending high-end tanks. *Express.co.uk*. <https://www.express.co.uk/news/world/1593024/Olaf-Scholz-germany-tanks-ukraine-russia-ont>

Selenskyj-Kritik: Büchse der Pandora geöffnet. (2024, November 16). *ZDF Heute*. <https://www.zdfheute.de/politik/ausland/selenskyj-kritik-scholz-ukraine-krieg-russland-100.html>

So hilft Deutschland der Ukraine im Abwehrkampf. (2025 Februar 24). *Bundesministerium für Verteidigung*. <https://www.bmvg.de/de/themen/sicherheitspolitik/zeitenwende/so-hilft-deutschland-der-ukraine-im-abwehrkampf>

"Taurus-Lieferung abgelehnt: Merz kritisiert Scholz 'Zeitenwende". (2024, Februar 22). *Frankfurter Allgemeine Zeitung*. <https://www.faz.net/aktuell/politik/inland/taurus-lieferung-abgelehnt-merz-kritisiert-scholz-zeitenwende-19537190.html>

Umland, A. (2022, Dezember 25). Wie der Westen der Ukraine helfen kann. *Institut für den Donauraum und Mitteleuropa (IDM)*. <https://www.idm.at/wie-der-westen-der-ukraine-helfen-kann/>

Von der Burchard, H. (2022, May 6). "Merz on the march: German opposition chief plays Ukraine card before elections". *Politico Europe*. <https://www.politico.eu/article/germany-opposition-leader-friedrich-merz-attacks-government-from-the-sleeping-coach-ukraine/>

Wintour, P. (2025 February 24). Merz strikes urgent tone in calling for more European independence from US. *The Guardian*. <https://www.theguardian.com/world/2025/feb/24/friedrich-merz-germany-europe-independence-from-us>

Wolf, R. (2024). Bange Selbstbehauptung oder aggressiver Expansionismus? Aktuelle Erklärungsangebote für Russlands Außenpolitik. *Politische Vierteljahresschrift*, 65(3), 627–631. <https://link.springer.com/article/10.1007/s11615-024-00537-y>

Wrede, I. (2022). Does Germany really need LNG terminals? *Deutsche Welle*, March 3. <https://www.dw.com/en/does-germany-really-need-lng-terminals/a-61005220>

Writer, S., & L'Agence France-Presse (2022, April 17.). Germany to Provide Over 1 Billion Euros' Military Aid to Ukraine. *The Defense Post*. <https://thedefensepost.com/2022/04/17/germany-military-aid-ukraine/amp/>

Отримано редакцією журналу / Received: 12.07.25

Прорецензовано / Revised: 30.07.25

Схвалено до друку / Accepted: 23.12.25

Roman KRYVONOS, PhD (Polit.), Assoc. Prof.

ORCID ID: 0000-0002-0470-8167

e-mail: KryvonosRA@knu.ua,

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv, Ukraine

UKRAINE IN GERMAN FOREIGN POLICY DURING THE ACTIVE PHASE OF THE RUSSIAN-UKRAINIAN WAR

Background. *The paper analyzes the conceptual foundations and main directions of German policy towards Ukraine during the active phase of the Russian-Ukrainian war. A particular attention is paid to the assistance of Germany to Ukraine in repelling the Russian aggression.*

Methods. *The research methodology is based on a combination of the systemic approach, historical and structural-functional analysis, comparative studies, and analytical forecasting.*

Results. *An attempt is made to scientifically understand the changes that occurred in German foreign policy under the influence of the Russian-Ukrainian war transition into an active phase and the occupation by Russia of significant territories in the east and south of Ukraine, which made this armed conflict the most powerful in Europe since World War II. A comparison is made of the policy towards Ukraine of the German governments led by O. Scholz and F. Merz. The special attention is paid to the assistance of Germany to Ukraine in repelling the Russian aggression. The evolution of German approaches to the large-scale Russian aggression against Ukraine is revealed. The tools, forms and methods of Germany's support for the Ukrainian state are analyzed.*

Conclusions. *It is shown that the hybrid Russian aggression was only gradually perceived by Western states, including Germany, as a direct threat to the eastern flank of the EU and NATO. It is proven that in the conditions of the Russian-Ukrainian war, Germany's cooperation with Ukraine has become an important element in strengthening the defense capabilities of our state and its integration into the European and Euro-Atlantic security institutions. It is predicted that in the future the main tasks of bilateral relations will envisage the further integration of Ukraine into the European structures, strengthening the military-political cooperation and joint development of new security initiatives using Ukrainian experience in conducting a modern warfare.*

Keywords: *Federal Republic of Germany, Ukraine, Russia, Russian-Ukrainian war, German-Ukrainian relations, foreign policy, European system of international relations.*

Автор заявляє про відсутність конфлікту інтересів. Спонсори не брали участі в розробленні дослідження; у зборі, аналізі чи інтерпретації даних; у написанні рукопису; в рішенні про публікацію результатів.

The author declares no conflict of interest. The sponsors were not involved in the design of the study; in the collection, analysis, or interpretation of data; in the writing of the manuscript; or in the decision to publish the results.